

Sygn. akt III AUa 1283/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Maria Małek - Bujak (spr.)
Sędziowie	SSA Ewelina Kocurek - Grabowska SSA Marek Żurecki
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2015 r. w Katowicach

sprawy z odwołania Zakładu (...) Spółki z o.o.

w G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale zainteresowanych: (...) Sp.J. w D., M. S. (M. S.), G. S. (G. S.),

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji Zakładu (...) Sp. z o.o. w G.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 3 marca 2015 r. sygn. akt VIII U 570/14

oddala apelację.

/-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA M.Małek-Bujak /-/SSA M.Żurecki

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

Sygn. akt III AUa 1283/15

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 12 lutego 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanych M. S. i G. S., będących pracownikami Zakładu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G., w wartościach i okresach określonych w sentencjach decyzji.

W uzasadnieniach wyżej wymienionych decyzji oddział podniósł, że zostały one wydane po przeprowadzonej kontroli u odwołującej, jako płatnika składek, w wyniku której ustalono niewłaściwy sposób rozliczania się z organem rentowym z należnych składek

za zatrudnionych pracowników. Płatnik składek(...) Sp. J. - również będąca zainteresowanym w niniejszej sprawie - nie uwzględniła do podstawy wymiaru składek

na ubezpieczenia przychodu w/w zainteresowanych z tytułu umowy cywilnoprawnej łączącej z nim zainteresowanych, zgłaszając ich jedynie do ubezpieczenia zdrowotnego.

Od w/w decyzji odwołania złożył Zakład (...) Sp. z o.o. w G., jako płatnik składek, domagając się ich zmiany i wyłączenia z podstawy wymiaru składek przychodów uzyskiwanych przez zainteresowanych z tytułu umowy zlecenia. W uzasadnieniu zakwestionował prawidłowość przeprowadzonego przez ZUS postępowania kontrolnego oraz postępowania w zakresie ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek z urzędu. Nadto, zakwestionował prawidłowość zastosowania przepisu

art. 8 ust. 2 a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych

(t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 121).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w odpowiedziach na odwołania wniósł o ich oddalenie, podtrzymując swe dotychczasowe stanowisko.

Sąd I instancji połączył sprawy wszczęte w wyniku złożenia odwołań od powyższych decyzji do wspólnego rozpoznania i wyrokowania.

Zainteresowani ubezpieczeni nie zajęli stanowiska w sprawie.

Wyrokiem z dnia 3 marca 2015r. Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił odwołania Zakładu (...) Sp. z o.o. oraz zasądził na rzecz organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił na podstawie: akt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w tym akt kontroli, umowy o świadczenie usług z dnia 31 października 2005r., zeznań świadków: P. Z. i T. B. oraz M. P., a także zawartych przez zainteresowanych umów zlecenia i dokumentacji rozliczającej ich wykonanie, że odwołujący Zakład (...) Sp. z o.o. w G. w dniu

24 października 2013r. zmienił nazwę na Zakład (...) Sp. z o.o. w G., co wynika z Krajowego Rejestru Sądowego Nr (...). Dalej Sąd ustalił, że odwołujący i (...) Sp. J. zawarli w dniu 31 października 2005r. umowę

o świadczenie usług, której przedmiotem było:

- wykonywanie usług przemysłowych według wykazu, jak w załączniku nr 3 do umowy,

- prace porządkowe w obiektach administracyjnych, łaźniach, umywalniach, szatniach, ubikacjach, głównych ciągach komunikacyjnych w halach produkcyjnych, określone w załączniku nr 1 do umowy.

Zgodnie z załącznikiem nr 3, usługi przemysłowe obejmowały prace spawalnicze, obróbkę mechaniczną, prace ślusarskie, obróbkę tokarską, prace montażowe, naprawcze, obróbkę ciepłno-mechaniczną, prace transportowe, prace robotników magazynowych, suwnicowych i podsuwnicowych. Natomiast załącznik nr 1 zawiera wykaz prac porządkowych oraz czas i częstotliwość ich wykonywania.

Za usługi, o których mowa w § 1 pkt 1 zleceniobiorca otrzyma umowne wynagrodzenie według stawki godzinowej, zgodnie z załącznikiem nr 3 do umowy. Za prace wymienione w § 1 pkt 2 - według kwoty ryczałtowej.

Sąd ustalił również, że prace będące przedmiotem umowy miały być wykonywane w obiekcie zleceniodawcy przy wykorzystaniu pomieszczeń socjalnych należących do zleceniodawcy. Nadto, dozór techniczny Zakładu (...)

Sp. z o.o. zobowiązany był do nadzorowania i odbioru technicznego oraz potwierdzenia wykonywanych prac.

Umowa została zawarta na czas nieokreślony i mogła zostać rozwiązana z trzymiesięcznym terminem wypowiedzenia. Nadto, wcześniejsze rozwiązanie umowy mogło nastąpić w przypadku rażącego łamania jej zasad przez jedną ze stron lub w przypadku porozumienia stron. (...) Sp. J. w D., w ramach prowadzonej działalności, zawarła umowy zlecenia z zainteresowanymi, m.in. na wykonywanie usług produkcyjnych. Umowy były zawierane na okres jednego miesiąca. Na odwrocie każdej z umów zlecenia zamieszczono rachunek za wykonanie prac zgodnie z umową. Umowy cywilnoprawne sporządzane były na piśmie i podpisywane dopiero po zakończeniu okresu rozliczeniowego - miesięcznego, po ustaleniu kwoty należnej za pracę wykonaną, stanowiącą iloczyn ustalonej stawki godzinowej i ilości przepracowanych w danym miesiącu godzin, w oparciu o ewidencję czasu pracy, prowadzoną przez odwołującego na podstawie kart zegarowych wydawanych pracownikom. Dane o przepracowanych ponad umowę o pracę godzinach przekazywano z biura ruchu zakładu (...), do spółki (...), a na tej podstawie wystawiano fakturę na odwołującego, powiększoną o marżę spółki (...). Wynagrodzenie naliczano dla wszystkich pracowników, bez względu na formę wypłaty, z tym, że pracownikom posiadającym konto bankowe wynagrodzenie przelewała firma (...), a pracownikom, którzy nie posiadali konta wypłacał wynagrodzenie w gotówce pracownik odwołującego. Rozliczeń dokonywano po zakończonym miesiącu pracy.

Z zainteresowanymi spółka jawna (...) zawierała standardowo w okresie objętym decyzjami od jednej do kilku umów zlecenia w okresach.

Zainteresowani w powyższych okresach pozostawali w stosunkach pracy z Zakładem (...) Sp. z o.o. w G..

Według ustaleń Sądu Okręgowego, zainteresowani w ramach zawartych umów zlecenia wykonywali te same czynności, na tych samych stanowiskach pracy i przy użyciu tych samych narzędzi, co w ramach zawartych umów o pracę z (...) Sp. z o.o.

w G., z tym, że w ramach nadgodzin, poza normatywnym czasem pracy. Umowy zlecenia obejmowały również prace mistrzów lub kierowników wydziału - pracowników (...), którzy decydowali o potrzebie wykonania pracy w ramach nadgodzin, a nadzorując

tę pracę wykonywali umowę zlecenia z (...). Zainteresowani wykorzystywali urządzenia i maszyny dostarczone im przez (...), a pracę wykonywali na terenie hali produkcyjnej (...) Ł., przy użyciu materiałów należących do (...).

W okresie od 25 czerwca 2013r. do 26 sierpnia 2013r. organ rentowy przeprowadził kontrolę u odwołującego. Przedmiotem kontroli było ustalenie prawidłowości i rzetelności obliczania, potrącania i opłacania składek i wpłat, do pobierania których zobowiązany jest wyżej wymieniony organ rentowy, zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i do ubezpieczenia zdrowotnego, ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu, prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe oraz wystawianie zaświadczeń.

W następstwie przeprowadzonego postępowania organ rentowy wydał skarżone decyzje ustalające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Wysokość podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne dla zainteresowanych została ustalona przez ZUS na podstawie list wynagrodzeń z tytułu umów zleceń, kartotek wynagrodzeń za lata 2008-2010 (tj. za okres objęty kontrolą) z tytułu umów o pracę

oraz w oparciu o imienny wykaz ubezpieczonych, przekazany przez oddział ZUS

w S., sporządzony na podstawie materiału zebranego w trakcie kontroli płatnika (...). Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe stanowi suma „podstawa emerytalna”, wykazana przez płatnika składek (...) Sp. z o.o. i przychód z tytułu umów cywilnoprawnych. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne obliczono pomniejszając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne o 13,71% - część składek finansowanych przez ubezpieczonego.

Sąd I instancji wskazał, że ostatecznie stan faktyczny nie był kwestionowany przez strony, a spór ograniczony został do oceny prawnej umów cywilnoprawnych łączących odwołującego i zainteresowanych.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy powołując się na treść art. 4 pkt 2 lit. a, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i 2a, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 17 ust. 1 i 2, art. 18 ust. 1 i 3, art. 20 ust. 1, art. 36 ust. 1 i 2 oraz art. 46 ust. 1 ustawy z dnia

13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 121)

i art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2008r. nr 164, poz. 1027 ze zm.) uznał, że odwołanie płatnika składek Zakładu (...) Sp. z o.o. w G. nie zasługuje na uwzględnienie.

Jako bezsporne w sprawie Sąd Okręgowy uznał to, że w okresach wskazanych

w zaskarżonych decyzjach (...) Sp. J. w D. zawarła

z zainteresowanymi umowy zlecenia. Poza sporem pozostaje okoliczność, iż zainteresowani pozostawali w stosunku pracy z Zakładem (...) Sp. z o.o.

w G. i wykonywali na rzecz tej spółki pracę w ramach umowy zlecenia z (...) Sp. J.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się zdaniem Sądu I instancji

do ustalenia, czy do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia należy uwzględnić przychód uzyskany przez zainteresowanych w ramach realizacji umowy zlecenia. Odnosząc się do zastosowanego w sprawie przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych spornym była interpretacja wykonywania przez zainteresowanych, w ramach umowy cywilnoprawnej, pracy na rzecz pracodawcy, z którym pozostawali w stosunku pracy.

W pierwszym rzędzie, odnosząc się do zarzutu nieprawidłowego sposobu ustalenia przez ZUS wysokości podstawy wymiaru poprzez brak wszystkich umów zleceń

i rachunków, a oparcia tych wyliczeń jedynie o opracowanie przygotowane przez (...) Sp. J., Sąd Okręgowy uznał ten zarzut za bezpodstawny, kierując się okolicznością,

iż w toku kontroli dokonanej u w/w spółki, jako płatnika składek, inspektorzy ZUS Oddział (...) sprawdzili zgodność danych figurujących na zestawieniu wypłat z zawartymi umowami zleceń. Kwoty uwzględnione przez organ rentowy do podstawy wymiaru składek

z tytułu umów zlecenia zostały zbadane przez Sąd Okręgowy w toku postępowania i są one zgodne z kwotami wykazanymi w tych umowach i rachunkach za wykonanie zleceń.

Sąd Okręgowy podniósł, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, nie tylko rozszerza pojęcie „pracownika”, ale też kreuje definicję pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, łącząc obowiązek podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom jako pracownika z aktywnością pracownika w ramach stosunku pracy oraz dodatkowo w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej przez niego z pracodawcą lub osobą trzecią,

ale wykonywaną na rzecz pracodawcy. Sąd ten podzielił stanowisko zawarte w tej kwestii przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 lutego 2013r.

(sygn. AUa 1142/12, LEX nr 1282660), że „objęcie definicją pracownika - oczywiście

dla potrzeb prawa ubezpieczeń społecznych - nie tylko pracowników w znaczeniu, jakie temu pojęciu nadają przepisy Kodeksu pracy, ale także osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (m.in. agentów, zleceniobiorców, wykonawców dzieła) oznacza jednocześnie rozszerzenie pracowniczego tytułu obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, co wpływa na sposób ustalania podstawy wymiaru składek na to ubezpieczenie (...)” oraz że „skoro w sytuacjach, do których odnosi się art. 8 ust. 2a ustawy systemowej mamy do czynienia z jednym, szeroko pojętym pracowniczym tytułem obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, to konsekwentnie w art. 18 ust. 1a nakazano

w stosunku do takich ubezpieczonych uwzględnienie w podstawie wymiaru składek również przychodu z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy, do której zgodnie

z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia lub umowy o dzieło”.

Dalej Sąd I instancji wskazał, że w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że „hipotezą normy prawnej wynikającej z art. 8 ust. 2a u.s.u.s. objęte są dwa rodzaje relacji pomiędzy zainteresowanymi podmiotami:

- pierwszą jest sytuacja, gdy oba stosunki (pracowniczy i cywilnoprawny) dotyczą tych samych podmiotów jednocześnie występujących wobec siebie w roli pracodawcy- zleceniodawcy i pracownika-zleceniobiorcy,

- drugą jest sytuacja, gdy na istniejący stosunek pracy nakłada się stosunek cywilnoprawny między pracownikiem i osobą trzecią, na podstawie którego pracownik wykonuje pracę na rzecz pracodawcy (zleceniobiorcy itp.) w ramach łączącej pracodawcę z ową osobą trzecią (zleceniodawcą i inną w rozumieniu prawa cywilnego) umownej więzi prawnej. W tym ostatnim przypadku to w istocie pracodawca jest rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika- zleceniobiorcę, bez względu na to, czy w trakcie jej wykonywania pracownik pozostawał pod faktycznym kierownictwem pracodawcy i czy korzystał z jego majątku” (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 lutego 2013r.,

sygn. AUa 1142/12, LEX nr 1282660, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 czerwca 2013r., sygn. III AU 1054/13, LEX nr 1363247).

Według Sądu Okręgowego, w rozpatrywanej sprawie rozważenia wymagała druga z wymienionych sytuacji. Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 27 czerwca 2013r., sygn. III AUa 2027/12, LEX nr 1342233, „zwrot „działać na rzecz” użyty został w art. 8 ust. 2a u.s.u.s. w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyją rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy” (art. 734 i n. k.c.). W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a u.s.u.s.. zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania

za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tj. 1) umowy o pracę, 2) umowy zlecenia między pracownikiem, a osobą trzecią i 3) umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą. Pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy, przy czym, następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą.”

Na marginesie Sąd I instancji wskazał, że art. 8 ust. 2a dotyczy z reguły takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym,

że musiałby on wówczas przestrzegać przepisów o godzinach nadliczbowych, powierzeniu pracownikowi do wykonywania pracy innej, niż umówiona (art. 42 § 4 k.p.) i innych ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy.

Zdaniem Sądu Okręgowego, poczynione w trakcie postępowania przed organem rentowym ustalenia faktyczne wskazywały, że w rozpoznawanej sprawie występowała powyższa sytuacja, co uprawniało organ rentowy do wydania skarżonych decyzji. Odwołujący zawarł umowę handlową ze Spółką jawną (...), która to spółka realizowała ją w drodze umów zlecenia zawartych z pracownikami odwołującego, w tym

z zainteresowanymi. Niekwestionowane były ustalenia organu rentowego, że zainteresowani wykonywali umowy zlecenia w miejscu świadczenia pracy i przy użyciu narzędzi odwołującej spółki, ponadto umowa handlowa była w okresie spornym realizowana wyłącznie przez pracowników odwołującego. Uprawnionym zatem był wniosek organu rentowego, że zainteresowani wykonywali pracę na rzecz pracodawcy odwołującego i to ten podmiot był beneficjentem korzyści wynikających z realizacji umowy. Świadczy o tym również okoliczność, iż trudne jest w praktyce, zarówno dla zainteresowanych, jak i stron umowy o świadczenie usług, rozdzielenie w czasie czynności wykonywanych przez zainteresowanych - pracowników dla (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. J., zwłaszcza biorąc pod uwagę, iż propozycja pracy w ponadnormatywnym czasie pracy

w ramach umowy zlecenia wychodziła od przełożonego pracownika - mistrza lub kierownika wydziału, który także nadzór nad pracownikami w godzinach nadliczbowych wykonywał w ramach umów zleceń, a umowa zlecenia sporządzana była na piśmie dopiero po okresie rozliczeniowym. Immanentnym jest także sposób dokonywania rozliczeń wynagrodzeń dla pracowników, będących jednocześnie zleceniobiorcami, który dokonywano w oparciu o ewidencję pracy prowadzoną przez odwołującego za pomocą kart godzinowych.

Przy takich ustaleniach Sąd Okręgowy uznał, że to na odwołującym spoczywał, po myśli art. 6 k.c., ciężar wykazania okoliczności przeciwstawnych, a w niniejszej sprawie odwołujący nie złożył żadnych wniosków dowodowych, które wykazałyby bezpodstawność ustaleń organu rentowego.

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym, osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Jest on także zobowiązany obliczać, rozliczać i przekazywać składki co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 17 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Ponadto, płatnicy składek w stosunku do pracownika, obliczają części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonych i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonych przekazują do Zakładu (art. 17 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

W ocenie Sądu I instancji, mając na uwadze, że w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy, naturalne i zgodne z wykładnią literalną tego przepisu jest uznanie, że także w zakresie tej sfery aktywności należy go uznać na potrzeby ubezpieczeń społecznych za pracownika tego właśnie pracodawcy. Za taką wykładnią przemawia także art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, według którego, w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Z przepisu tego wynika logicznie, że płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie „uwzględnia się” w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Wniosek powyższy nie budzi wątpliwości w przypadku pracownika, z którym sam pracodawca zawarł umowę cywilnoprawną w sytuacji określonej w art. 8 ust. 2a. W takim przypadku, uznanie pracodawcy za płatnika składek jest oczywiste i zgodne z ogólną zasadą wynikającą z ustawy systemowej, że płatnikiem składek jest podmiot będący stroną stosunku uzasadniającego objęcie obowiązkiem ubezpieczenia - pracodawca, zleceniodawca. Takie rozwiązanie wydaje się również uzasadnione w sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy. Przemawiają za nim argumenty już wyżej podniesione, a ponadto to, że obowiązki płatnika powinny obciążać podmiot, na rzecz którego praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona i który w związku z tym uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy. Sąd Okręgowy wziął także pod uwagę, że wskazanej w art. 18 ust. 1a operacji uwzględnienia w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy przychodu uzyskiwanego z tytułu umowy cywilnoprawnej nie jest w stanie wykonać osoba trzecia, będąca zamawiającym (zlecającym) w umowie cywilnoprawnej zawartej z pracownikiem. Teoretycznie może ona nawet nie wiedzieć, że zleceniobiorca (przyjmujący zamówienie) jest pracownikiem podmiotu,

dla którego świadczy usługi (wykonuje dzieło) w ramach własnej umowy. Wobec tego, należy przyjąć, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy.

W zakończeniu rozważań prawnych, odnosząc się także do zarzutu naruszenia przepisów postępowania administracyjnego zawartego w odwołaniu, Sąd I instancji przytoczył za organem rentowym stanowisko SN wyrażone w postanowieniu z dnia

14 stycznia 2010r. (sygn. I UK 238/09), w uzasadnieniu którego Sąd szczegółowo wyjaśnia kognicję sądów ubezpieczeń społecznych, wskazując m.in., iż rolą tych sądów nie jest kontrola stosowania przez organ rentowy przepisów prawa administracyjnego,

a prawidłowość, zasadność zaskarżonej decyzji, oceniania na podstawie właściwych przepisów prawa materialnego. „Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję

tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego, jako przedmiotu odwołania. Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego tylko postępowania”.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy podzielił stanowisko organu rentowego, zawarte w zaskarżonych decyzjach, zdaniem którego, skoro zainteresowani pozostawali

w stosunku pracy z Zakładem (...) Sp. z o.o. w G.

i wykonywali na rzecz tej spółki pracę w ramach umowy zlecenia z (...) Sp. J.

w D., to konsekwencją takiego uznania jest ustalenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społecznie i ubezpieczenie zdrowotne stanowi sumę przychodów uzyskiwanych przez zainteresowanych z tytułu umowy o pracę i umowy zlecenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy, uznając odwołanie za bezzasadne,

na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

Apelację od wyroku wniósł odwołujący w zakresie, w jakim oddalono odwołania od decyzji w sprawie zainteresowanych M. S. i G. S., zarzucając temu wyrokowi:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miały lub mogły mieć wpływ na treść wyroku, a to:

- art. 217 k.p.c., poprzez pominięcie dowodu z przesłuchania zainteresowanych: pomimo prawidłowego zgłoszenia dowodu przez powoda, jego istotności dla sprawy oraz istnienia niewyjaśnionych okoliczności, które mogły zostać wyjaśnione jedynie w drodze przeprowadzenia tego dowodu,

- art. 233 k.p.c. w związku z dokonaniem przez Sąd ustaleń faktycznych sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, a to poprzez ustalenie w oparciu o treść umów zleceń zawartych pomiędzy zainteresowanymi ubezpieczonymi a (...) Sp. J., iż praca była wykonywana na rzecz powoda, podczas, gdy umowy zlecenia nie zawierają żadnych postanowień w tym zakresie i w związku z tym, nie mogą stanowić podstawy ustaleń w tym zakresie,

- art. 233 k.p.c. przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i sformułowanie na podstawie dowodów z przesłuchania świadków i przedstawiciela (...) Sp. J. wniosków z tych zeznań niewynikających, a to, że zainteresowani ubezpieczeni na podstawie zawartych umów zleceń wykonywali te same czynności, co na podstawie umów o pracę i na tym samym stanowisku, co na podstawie umowy o pracę zawartej z powodem i na jego rzecz,

- art. 233 k.p.c. w związku z dokonaniem przez Sąd ustaleń faktycznych, sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, a to poprzez uznanie, iż praca świadczona była na rzecz powoda, gdyż to powód odnosił

korzystać z wykonanej pracy, tj. korzystał z finalnego efektu prac, podczas, gdy z zebranego materiału dowodowego wynika, iż powód jest jedynie poddostawcą dla innych odbiorców i to de facto oni korzystają finalnie z pracy zainteresowanych, a z pracy powoda korzystał również (...) Sp. J.,

- art. 233 k.p.c. w związku z dokonaniem przez Sąd ustaleń faktycznych, sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, a to poprzez ustalenie wysokości przychodów uzyskanych przez poszczególnych zainteresowanych

w poszczególnych miesiącach na podstawie umów zleceń pomimo braku tychże umów oraz rachunków do nich i nieprzeprowadzeniu żadnych innych dowodów dla wykazania tychże okoliczności,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej zwanej ustawą), poprzez jego zastosowanie i ustalenie podstawy wymiaru składek u powoda dla ubezpieczonego, z uwzględnieniem przychodu uzyskanego przez niego z tytułu umów zlecenia zawartych z płatnikiem (...) Sp. J., pomimo, iż w sprawie nie zaistniały przesłanki do stosowania przedmiotowego przepisu,

- art. 8 ust. 2a ustawy, poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, iż definiuje on płatnika składek na ubezpieczenie społeczne za osobę wykonującą pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli zawarła ją z osobą trzecią i w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy, pomimo, iż definicja legalna płatnika zawarta jest w art. 4 pkt 2 lit. a, a rola tego przepisu sprowadza się jedynie do objęcia takiej osoby, która świadczy pracę w ramach umowy zlecenia na rzecz pracodawcy, ubezpieczeniami społecznymi w zakresie właściwym dla osoby pozostającej w stosunku pracy,

- art. 4 ustawy, poprzez jego niezastosowanie, pomimo, iż z jego treści jednoznacznie wynika, że płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne za osobę wykonującą umowę zlecenia jest podmiot pozostający z nią w stosunku prawnym, uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniem,

- art. 17 ust. 1 ustawy oraz art. 17 ust. 2 ustawy w zw. z art. 4 pkt 2 lit. a ustawy, poprzez ich niezastosowanie i przyjęcie, że podmiotem zobowiązanym do obliczenia, w tym także części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonego, potrącenia ich ze środków ubezpieczonego, a następnie przekazania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wraz z częścią finansowaną przez płatnika, za zleceniobiorcę może być podmiot trzeci, tj. podmiot niepozostający z ubezpieczonym w stosunku prawnym, uzasadniającym wypłatę wynagrodzenia i objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi, a zatem podmiot inny, niż zleceniodawca,

- art. 17 ust. 1 ustawy w zw. z art. 4 pkt 2 lit. a w zw. z art. 8 ust. 2a ustawy, poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że:

- art. 8 ust. 2a ustawy wyłącza stosowanie art. 17 ust. 1 ustawy w zw. z art. 4 pkt 2 lit. a ustawy i wprowadza wyjątek od ogólnej reguły, iż płatnikiem składek jest podmiot pozostający w więzi prawnej z ubezpieczonym, a zatem de facto wprowadza zwolnienie zleceniodawcy z obowiązków płatnika składek, w tym naliczania, odprowadzania i ponoszenia kosztów składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, pomimo, iż rola przepisu art. 8 ust. 2a ustawy sprowadza się wyłącznie

do przywrócenia obowiązku opłacania składek za osobę uznaną w rozumieniu tego przepisu za pracownika,

- art. 8 ust. 2a ustawy niweczy istniejący pomiędzy zleceniodawcą, a zleceniobiorcą stosunek prawny, uzasadniający objęcie ubezpieczeniem społecznym i zdrowotnym i nakazuje traktować go, jako nieistniejący,

- art. 18 ust. 1 ustawy w zw. z art. 18 ust. 1 a ustawy w zw. z art. 8 ust. 2a ustawy

oraz art. 4 pkt 2 lit. a ustawy oraz art. 17 ust. 1 ustawy oraz art. 4 pkt 9 ustawy, poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, że w podstawie wymiaru składki

na ubezpieczenie społeczne pracownika pracodawca ma obowiązek uwzględnić jego przychód z tytułu umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią, jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje on pracę na rzecz pracodawcy, pomimo, iż tego rodzaju przychód nie został przez pracodawcę wypłacony, ani postawiony do dyspozycji pracownika i pracodawca nie jest stroną umowy cywilnoprawnej,

- art. 734 i nast. k.c. w zw. z art. 8 ust. 2a ustawy, poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że dla celów ubezpieczeń społecznych podmiot gospodarczy zawierający umowę zlecenia z osobą fizyczną nie korzysta z rezultatów pracy, nie osiąga korzyści ekonomicznych i nie jest finalnym odbiorcą zlecenia, jeżeli zleceniobiorca jest pracownikiem podmiotu, z którym zleceniodawca zawarł umowę współpracy lub inną,

- art. 16 ust. 1 pkt 4, ust. 1 b oraz ust. 2 ustawy, poprzez ich niezastosowanie i w związku z tym przyjęcie, że zleceniobiorcy wykonujący w ramach umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią prace na rzecz swojego pracodawcy, nie finansują z własnych środków swoich części składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe, ponieważ w sytuacji uznania za płatnika pracodawcy (w miejsce zleceniodawcy), nie istnieje wypłacony lub postawiony do dyspozycji ubezpieczonego przychód, z którego pracodawca miałby faktyczną i prawną możliwość potrącenia należnych od ubezpieczonego składek,

- art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy w zw. z art. 22 § 1 k.p., poprzez ich niezastosowanie i przyjęcie, że ubezpieczony w ramach umowy zlecenia zawartej z (...)

Sp. J. wykonywał pracę na rzecz odwołującego i był jego pracownikiem, w sytuacji, gdy ubezpieczony był pracownikiem podmiotu, z którym pozostawał w stosunku prawnym, tj. (...) Sp. J. i na podstawie zawartej umowy świadczył pracę na jego rzecz i pod jego kierownictwem, w miejscu i czasie przez niego wskazanym, podlegając jego bieżącym poleceniom w zakresie czynności, które wynikały z treści zawartej umowy.

W oparciu o powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołań w całości i zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. na rzecz odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, przy pozostawieniu temuż Sądowi rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu.

W uzasadnieniu apelujący zwrócił uwagę, że Sąd I instancji całkowicie pominął okoliczności związane z oceną charakteru prawnego umowy zlecenia zawartej pomiędzy zainteresowanymi, a (...) Sp. J. i możliwość uznania ich za umowę o pracę. Konstytutywne cechy stosunku pracy przewidziane w art. 22 Kodeksu pracy, odróżniające go od innych stosunków prawnych, to; dobrowolność, osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, podporządkowanie, wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy ponoszącego ryzyko związane z zatrudnieniem i odpłatny charakter zatrudnienia (Komentarz do art. 22 Kodeksu pracy, Monika Tomaszewska.). Zawarte przez pracowników umowy zlecenia, co do zasady spełniały te cechy. Nadto, z umowy o współpracy zawartej pomiędzy powodem, a (...) Sp. J. wynika, że zleceniodawca zapewnił nadzór i kierownictwo nad zleceniobiorcami. Przebieg współpracy pomiędzy stronami wskazuje również,

że odpowiedzialność za wykonanie usługi, a więc ryzyko związane z zatrudnieniem ponosił zleceniodawca, czyli (...) Sp. J. o niepracowniczym charakterze pracy nie może świadczyć również fakt wykonywania pracy przy użyciu narzędzi nienależących

do zleceniodawcy, jak i jej wykonywania na terenie innego przedsiębiorstwa.

Skarżący nie zgodził się również z poczynionymi przez Sąd ustaleniami dotyczącymi tego, na czyją rzecz praca przez zainteresowanego była wykonywana, kto uzyskuje rezultaty tejże pracy, co jest podstawową przesłanką stosowania art. 8 ust. 2a. Sąd, mimo, że słusznie zauważa, że (...) Sp. J. na pracy zainteresowanych pracowników zarabiała

(faktura zawierała jej marżę), to pominął jednak fakt, że powód jest jedynie poddostawcą swoich kontrahentów, a nie producentem finalnym. Z tej perspektywy, z pracy zainteresowanych pracowników korzysta zarówno (...) Sp. J, jak i powód oraz jego kontrahenci i końcowi odbiorcy wyprodukowanych towarów. Każdy z tych podmiotów może być płatnikiem składek, w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Dalej apelujący wskazał, że zgodnie z art. 4 ustawy, płatnikiem składek jest zawsze podmiot wypłacający wynagrodzenie. Przepisy w tym zakresie nie przewidują wyjątku i wyjątkiem takim nie jest art. 18 ust. 1 a ustawy, który nakazuje w przypadku zaistnienia przesłanek z art. 8 ust. 2 a ustawy uwzględnić w postawie wymiaru składek przychód z tytułu umowy zlecenia (lub dzieła).

W ocenie odwołującego, dokonując wykładni tychże przepisów, zgodnie z wykładnią celowościową oraz przyjmując argumenty racjonalnego ustawodawcy, uznać należy, iż jedynym celem wprowadzenia przepisu art. 18 ust. 1a ustawy było rozwiązanie opisanego problemu związanego z odprowadzaniem składek z tytułu umów zlecenia zawartych w własnym pracodawcą, a nie modyfikacja podstawowych zasad stosowania ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i nakładanie na pracodawcę obowiązków bez wyposażenia go w środki pozwalające na jego realizację.

Nadto podano, że nie sposób zgodzić się z obciążeniem pracodawcy dodatkowymi nieprzewidzianymi w przepisach prawa obowiązkami, a z taką sytuacją mamy do czynienia w przypadku umów zleceń zawartych przez pracownika z podmiotami trzecimi. Przyjmując zasady wynikające z art. 4 ustawy, w przypadku zajścia przesłanek z art. 8 ust. 2a, płatnikiem składek winien zostać zleceniodawca, a nie pracodawca, chyba, że jest to jeden podmiot. W konsekwencji, z mocy art. 17 ustawy, obowiązek obliczenia i odprowadzenia składek winien spoczywać na zleceniodawcy.

Zwrócono także uwagę, iż realizacja obowiązków płatnika, wynikających z ustawy - w zakresie niezwiązanym ze stosowaniem art. 8 ust. 2a w zakresie dotyczącym umów z podmiotem trzecim - jest oparta o wiedzę i informacje posiadane przez płatnika w związku ze stosunkiem prawnym, z którego wynika obowiązek odprowadzenia składek. Dotyczy to również posiadanych informacji o przychodach, w oparciu o które należy wyliczyć wysokość składek. Wyjątek od tych zasad dotyczy tylko i wyłącznie stosowania art. 8 ust. 2a w zakresie umów zawartych przez pracownika z podmiotem trzecim i wynika z przyjętej wykładni tego przepisu. W takiej bowiem sytuacji płatnik nie zna ani treści umowy zawartej przez pracownika z podmiotem trzecim, ani wysokości osiąganego przez pracownika przychodu.

Nadto, żaden przepis nie daje pracodawcy prawa do żądania tych informacji od pracownika, czy podmiotu trzeciego.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie podtrzymując dotychczasowe stanowisko.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych, starannych ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie oraz wywiódł logiczne i znajdujące oparcie w prawie materialnym wnioski.

Niesłusznie zarzucał apelujący Sądowi Okręgowemu sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym i naruszenie art. 233 k.p.c. Przepis ten nakazuje sądowi dokonanie oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Zarzut naruszenia tego przepisu tylko wtedy może być uznany za usprawiedliwiony, jeżeli sąd zaprezentuje rozumowanie sprzeczne z regułami logiki, z zasadami wiedzy, bądź

z doświadczeniem życiowym. Sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału zachodzi bowiem jedynie wtedy, gdy powstaje dysharmonia pomiędzy materiałem zgromadzonym w sprawie, a konkluzją, do jakiej dochodzi sąd na jego podstawie. Jeżeli natomiast sąd z określonego materiału dowodowego wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, chociażby w równym stopniu na podstawie tego materiału dowodowego dawały się wysnuć wnioski odmienne (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 27 września 2002r., sygn. akt II CKN 817/00 LEX nr 56906).

Także rozstrzygnięcie i rozważania, przedstawione na jego uzasadnienie, nie budzą wątpliwości Sądu Apelacyjnego, dlatego w całości przyjmuje je za swoje, bowiem

Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w sposób odpowiadający wymogom art. 328 § 2 k.p.c. ustalił fakty, które uznał za udowodnione, wskazał dowody, na których się oparł i przyczyny, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnił podstawę prawną wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Również nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu art. 217 k.p.c., poprzez pominięcie dowodu z przesłuchania zainteresowanych ubezpieczonych.

W tym miejscu, wskazując na charakter dowodu z przesłuchania stron, należy przypomnieć, że strony procesowe, obok swej zasadniczej funkcji w postępowaniu cywilnym, mogą w określonych przypadkach (posiłkowo) odgrywać rolę źródła dowodu w sferze dowodowej. Bezpośrednie oddziaływanie za pomocą swego stanowiska w przedmiocie faktów na przekonanie sędziego możliwe jest wyłącznie w fazie przesłuchania stron. Zgodnie z art. 299 k.p.c., przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron dopuszczalne jest wyjątkowo, gdy w świetle oceny sądu, opartej na całokształcie okoliczności sprawy, brak jest w ogóle innych środków dowodowych albo gdy istniejące okazały się niewystarczające do wyjaśnienia okoliczności faktycznych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

W niniejszej sprawie Sąd w bardzo drobiazgowy sposób przeprowadził postępowanie dowodowe. Swoje ustalenia oparł o zeznania świadków bezpośrednio zaangażowanych w realizację Porozumienia łączącego Zakład (...) ze spółką (...). Wszystkie te dowody nie pozwalały na poczynienie odmiennych ustaleń, niż te, jakich dokonał Sąd Okręgowy, co do charakteru pracy zainteresowanych ubezpieczonych, wykonywanej w ramach umowy zlecenia. Tak więc, nie było koniecznym skorzystanie z posiłkowego dowodu, jakim było ich przesłuchanie, tym bardziej, że zainteresowani nie stawili się na rozprawie, wobec czego, nie było możliwe ich przesłuchanie. Także zauważyć wypada, że odwołujący nie przedstawił żadnego przeciwdowodu, pozwalającego na poczynienie odmiennych ustaleń w tym zakresie.

Sąd Okręgowy nie naruszył zasad logicznego rozumowania i wnioskowania zgodnego z zasadami doświadczenia życiowego, ustalając, że w okresie objętym skarżonymi decyzjami zainteresowana (...) Sp. J. w D. zawarła z zainteresowanymi ubezpieczonymi umowy zlecenia. Nadto, zainteresowani pozostawali w stosunku pracy z Zakładem (...) Sp. z o.o. w G. i wykonywał na rzecz tej spółki pracę w ramach umowy zlecenia z (...) Sp. J.

Pozostaje w sprawie bezspornym, iż zainteresowani, pozostając w zatrudnieniu zarówno w Zakładzie (...), jak i w spółce (...), wykonywali ten sam zakres obowiązków, w tym samym miejscu pracy. Różnica w zatrudnieniu pomiędzy tymi dwoma stosunkami prawnymi wynikała jedynie z faktu, że praca świadczona na rzecz Zakładu (...) odbywała się w normalnych godzinach pracy, natomiast praca wykonywana w ramach umowy zlecenia odbywała się w nadgodzinach i w dniach świątecznych. Faktycznie zaś zróżnicowanie tych dwóch stosunków prawnych było uwidocznione jedynie w dokumentacji placowej zainteresowanego, albowiem godziny pracy ponadwymiarowej były wykazywane jako praca świadczona w ramach umowy zlecenia zawartej z (...) Sp. J.

Z tych względów, również w ocenie Sądu Apelacyjnego, zebrany w sprawie materiał dowodowy daje pełne podstawy do ustalenia, iż zainteresowani ubezpieczeni - pracownicy Zakładu (...) Sp. z o.o. w G., podlegali obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu, jako pracownicy u płatnika składek Zakładu (...) Sp. z o.o. z tytułu umów zlecenia zawartych z (...) Sp. J. i w konsekwencji, podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne stanowi sumę przychodów uzyskiwanych przez zainteresowanych z tytułu umowy o pracę i umowy zlecenia.

Z uwagi na powyższe, zarzuty apelacji dotyczące naruszenia przepisów prawa procesowego, uznać należy za chybione.

W konsekwencji, nie zachodzi także podnoszony w apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego, a przedstawiona w opozycji do Sądu Okręgowego własna wykładnia wskazanych w apelacji przepisów przez Zakład (...) nie zasługuje na uwzględnienie.

Przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej wprowadził wyjątek od reguły przyjętej w jej art. 9 ust. 1, że umowa zlecenia jest zwolniona z obowiązku ubezpieczenia społecznego, w sytuacji, gdy występuje u tej samej osoby, obok umowy o pracę. Przepis ten został wprowadzony z dniem 30 grudnia 1999r. (ustawą z dnia 23 grudnia 1999r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz. U. Nr 110 z 1999r., poz. 1256), po to, aby wyeliminować sytuacje, gdy w ramach umowy cywilnoprawnej ubezpieczony wykonywałby te same obowiązki, które świadczył w ramach umowy o pracę, wskutek czego, pracodawca nie musiałby zatrudniać pracownika w większym wymiarze czasu pracy lub w godzinach nadliczbowych i odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne od wyższego wynagrodzenia.

Stosownie do art. 18 ust. 1 a omawianej ustawy, w stosunku do ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu umowy zlecenia (świadczenia usług) jest zatem pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach tej umowy zawartej z osobą trzecią (tak: uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009r., sygn. akt II UZP 6/09, LEX nr 514221 i wyrok Sądu Najwyższego z 22 lutego 2010r., sygn. akt I UK 259/09, LEX nr585727).

W świetle cytowanej już uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., przesłanką decydującą o uznaniu za pracownika osoby świadczącej w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz swojego pracodawcy, jest to, że w ramach takiej umowy, wykonuje faktycznie pracę dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy). Użyty w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrot „działać na rzecz” użyty został w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyjąś rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy” (art. 734 i nast. k.c.). W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Podkreślić należy, że hipotezą normy prawnej, wynikającej z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, objęte są dwa rodzaje relacji pomiędzy zainteresowanymi podmiotami. Pierwszą jest sytuacja, gdy oba stosunki (pracowniczy i cywilnoprawny) dotyczą tych samych podmiotów, jednocześnie występujących wobec siebie w roli pracodawcy-zleceniodawcy i pracownika-zleceniobiorcy, drugą zaś sytuacja, gdy na istniejący stosunek pracy nakłada się stosunek cywilnoprawny między pracownikiem i osobą trzecią, na podstawie którego pracownik wykonuje pracę na rzecz pracodawcy (zleceniobiorcy, itp.) w ramach łączącej pracodawcę z ową osobą trzecią (zleceniodawcą i inną w rozumieniu prawa cywilnego) umownej więzi prawnej.

W tym ostatnim przypadku, to w istocie pracodawca jest rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika-zleceniobiorcę, bez względu na to, czy w trakcie jej wykonywania pracownik pozostawał pod faktycznym kierownictwem pracodawcy

i czy korzystał z jego majątku. Trudnym, a wręcz niemożliwym staje się przyjęcie

za apelującym, że zainteresowani zawarli ze spółką (...) umowy o pracę

w rozumieniu art. 22 k.p. Przede wszystkim, przeczy temu sama nazwa umowy, określona jako umowa zlecenia, a nadto, jak i przede wszystkim, uniemożliwiają przyjęcie powyższej hipotezy wszystkie aspekty przedmiotowej umowy związane z:

- rodzajem pracy, która była tożsama z pracą wykonywaną na rzecz Zakładu (...),

- miejscem pracy, która była świadczona na terenie Zakładu (...),

- nadzorem, sprawowanym przez pracowników Zakładu (...),

- sposobem zapłaty wynagrodzenia, które początkowo było płacone przez spółkę (...), by następnie, powiększone o marżę, było zwracane spółce (...) przez Zakład (...).

Powyższe uniemożliwia uznanie, że praca wykonywana przez zainteresowanych

w tym samym miejscu świadczona była na rzecz dwóch pracodawców, w ramach dwóch odrębnych stosunków pracy.

W niniejszej sprawie zaistniała natomiast sytuacja, w której zainteresowani wykonywali pracę wyłącznie na rzecz Zakładu (...), a realizacja umowy zlecenia była widoczna jedynie w dokumentacji płacowej zainteresowanych, stanowiącej swoiste przemieszczenie należności z tego tytułu pomiędzy apelującym, a spółką (...), które w rzeczywistości i tak doprowadzało niespornie do faktu, że Zakład (...) płacił zainteresowanym za wykonaną przez nich pracę w ramach umowy zlecenia. Następowo to wskutek zwrotu spółce (...) wynagrodzeń wypłaconych zainteresowanym z tytułu umów zlecenia przez spółkę (...), dodatkowo powiększonych o marżę dla spółki (...), należną za pośredniczenie

w tym procederze, który miał niewątpliwie na celu uniknięcie m.in. opłacania składek na ubezpieczenia z tytułu należności wypłaconych z umowy zlecenia.

Nie można nie zauważyć, że praca zainteresowanych na podstawie umów zlecenia zawartych z (...) Sp. J. zapewniała Zakładowi (...) realizację wszelkich zlecanych zainteresowanym ubezpieczonym prac, bez konieczności wypłacania dodatkowego wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, jak i w święta.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że w sytuacjach, do których odnosi się art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, chodzi o jeden, szeroko ujęty pracowniczy tytuł obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym. Z tą regulacją korespondują unormowania zawarte w art. 18 ust. 1a i w art. 20 ust. 1 tej ustawy, w których nakazano uwzględnienie w postawie wymiaru składek osób w nim wymienionych również przychodu z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy, do której, zgodnie z Kodeksem cywilnym, stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Płatnikiem tych składek, w myśl art. 4 pkt 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jest pracodawca, który jest zobowiązany uwzględniać w podstawie wymiaru składek

za swoich pracowników także przychody uzyskiwane przez tych pracowników z tytułu umów cywilnoprawnych, o ile prace w ramach tych umów wykonują w warunkach objętych dyspozycją art. 8 ust. 2a tej ustawy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 maja 2014r.,

II UK 442/13, LEX nr 1478022; z dnia 4 czerwca 2014r., II UK 447/13, LEX nr 1480061;

z dnia 23 maja 2014r., II UK 445/13, LEX nr 1475168; z dnia 18 marca 2014r., II UK 449/13, LEX nr 1451362). Nie istnieje zatem odrębny tytuł ubezpieczenia na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który mógłby stanowić przedmiot sporu

przed sądem ubezpieczeń społecznych.

Mając powyższe na uwadze, zaistniałe w sprawie okoliczności niewątpliwie wyczerpują dyspozycję art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 121) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.).

Tym samym apelacja, jako pozbawiona podstaw prawnych, z mocy art. 385 k.p.c., musiała zostać oddalona.

SSA E.Kocurek-Grabowska /-/ SSA M.Małek-Bujak /-/ SSA M.Żurecki

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

JR